26184 - Vakıf bağışında bulunan kimsenin, haram şartını yerine getirmemiz gerekir mi?

Soru

Ben şimdi Avrupa'da yaşıyorum ve üniversitedeki eğitimimi bitirir bitirmez ülkem Fas'a dönme niyetindeyim. Orada (ülkemde) babama âit bir evimiz var.Babam ise çok ağır kanser hastası olup sonunun yaklaştığını hissediyor. Bunun için bu evi sadaka-i câriye olarak tasadduk etmek istiyor. Benim âilem, tasavvufçu idi.Bazı fertleri hâlâ tasavvufçudur.Babam, insanların evimizde tasavvuf tarikatı üzere zikir çekmelerine izin vermekle onlara iyilik yaptığını zannediyor ve benim de onun ölümünden sonra buna devam ettireceğime dâir benden söz almak istiyor.
Bu davranışların bid'at olduğu konusunda babamı nasıl iknâ edebilirim? Eğer babam iknâ olmazsa, insanların bizim evde zikir çekmeleri için babama verdiğim sözden dönmem câiz midir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Şüphesiz sadaka-i câriye, sahibinin vefâtından sonra bâki kalacak olan ve ölüm hayatında olmasına rağmen sevabı devâm eden salih amellerdendir.Bunun içindir ki İslâm şeriatı sadaka-i câriyeyi teşvik etmiştir.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[إِذَا مَاتَ ٱلْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ: إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُوْ لَهُ.] رواه مسلم

"İnsan öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak (hayrın devamlı olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) şu üç şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Câriye (müslümanların yararlanması için bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek gibi), faydalı ilim (insanlara Allah rızâsı için dînî ilimleri

öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), kendisine duâ eden hayırlı evlât (insan vefat ettikten sonra arkasında kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı, yabancı bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır)."[1]

Fakat üzülerek ifâde etmek gerekirse insan, vefâtından sonra kendisi için ecri devâm edecek olan şerî sadakayı seçmekte herkes muvaffak olamamaktadır.

Bunlardan birisi de bazı insanların, içerisinde Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti üzere olmayan, hatta evliyânın gaybı bildiklerini, kâinata hâkim olduklarını ve nebilerin, bu evliyâya uyduklarını iddiâ etmek gibi, İslâm şeriatıyla çatışan ve tevhîde aykırı olan zikirlerin icrâ edildiği tekke ve zâviyeleri yaptırmakta olduklarını görmekteyiz.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Kısacası: Her kim, şer'î (dîne uygun) olmayan namaz, oruç, kıraat veya cihad gibi konularda bir şeyi vakfederse, o vakfın geçerli olmadığı konusunda âlimler arasında hiçbir görüş ayrılığı yoktur.Hatta böyle vakfetmek isteyen kimse, bu amelden ve bu harcamadan yasaklanır."[2]

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Vakıf; ancak Allah'a yaklaştıran, Allah'a ve elçisine itaat olan amellerde geçerli olur. Kabir üzerinde kandil yakılan, yüceltilen, kendisine adak adanan, haccedilen, Allah'ın dışında ibâdet edilen ve put edinilen türbe ve kabrin üzerine yapılan vakıf geçerli değildir. İslâm önderleri ve onların yolundan giden hiç kimse bu konuda aykırı bir görüş belirtmemiştir."[3]

Babanızı iknâ etme yoluna gelince, bu, babanızın durumuna, onun tasavvufa olan inancına (bağlı olduğuna), dînî ilim ve deliller karşısında kendisine söylenenleri ne kadar kavrayacağına bağlıdır.

Soruyu soran bacımıza, babasıyla konuşurken bütün bunları göz önünde bulundurmasını, mümkün olduğunca onunla yumuşak bir üslupla konuşmasını ve bid'at olan bu vakfı ve onu vasiyet etme konusunda babasını iknâ edebilecek sünnet bilgisi olan yakın akrabalarından birisini araştırıp bulmasını tavsiye ederiz. Eğer bu vasiyeti ve bid'at vakfı terk etmesi konusunda bütün imkânları zorlamasına rağmenbabasını iknâ edemezse, bu takdirde babasının şartını (vasiyetini) kabul

ettiğini göstermesi câiz olur ama bu vasiyeti yerine getirmez. Aksine babasının vefâtından sonra kendi evinde bu bid'atı icrâ etmelerine engel olması gerekir. Zirâ kim, haram bir şart koşarsa, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu emri gereği o şartı yerine getirmek câiz değildir:

مَا بَالُ رِجَالٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ، مَا كَانَ مِنْ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ، وَإِنْ كَانَ مِائَةَ شَرْطٍ، قَضَاءُ اللَّهِ أَحَقُّ، وَشَرْطُ اللَّهِ أَوْثَقُ. [رواه البخاري ومسلم]

"Bazı kimselere ne oluyor da Allah'ın kitabında olmayan şartları, şart koşuyorlar. Kim Allah'ın kitabında olmayan bir şartı şart koşarsa, bu bâtıldır (geçersizdir). Böyle yüz şart ileri sürülse bile Allah'ın şartı en haklı ve en güvenilir olanıdır."[4]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[1] Müslim; hadis no:1631

[2] "Mecmû' el-Fetâvâ", c:31, s:37

[3] "Zâdu'l-Meâd", c:3, s:507

[4] Buhârî, hadis no: 2579. Müslim, hadis no: 1504